

Kommunal författningssamling för Smedjebackens kommun

Fastställd av Kf

§ 92

Den 2007-11-26

Kommunfullmäktige	2007-11-26	110
Kommunstyrelsen	2007-11-12	203

Kf § 92		
Ks § 169	Dnr 2007.311	750

Reviderad handlingsplan "Våld mot kvinnor" Smedjebacken

Kommunfullmäktige antog 2004-10-14 en handlingsplan mot kvinnovåld.

Syftet med denna handlingsplan är att de som möter våldsutsatta kvinnor ska få en ökad kunskap och förståelse och därmed bättre kunna handlägga denna problematik. Planen skall vara en sammanställning och beskrivning av de aktörer som arbetar mot kvinnovåld i Smedjebackens kommun.

Föreligger reviderat förslag till handlingsplan "Våld mot kvinnor" Smedjebacken.

Bil

Socialnämnden beslöt 2007-10-17 att godkänna förslaget till reviderad handlingsplan "Våld mot kvinnor" Smedjebacken samt att överlämna densamma till kommunfullmäktige för fastställelse.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar

att fastställa föreliggande reviderade handlingsplan "Våld mot kvinnor" Smedjebacken

Kommunfullmäktige beslutar

att bifalla kommunstyrelsens förslag.

Kommunal författningssamling för Smedjebackens kommun

Fastställd av KF

§ 92

Den 2007-11-26

HANDLINGSPLAN "VÅLD MOT KVINNOR" SMEDJEBACKEN (Antagen i kommunfullmäktige 2007-11-26)

Förord

Våld mot kvinnor finns överallt i samhället, i alla klasser och i alla sammanhang. Oftast förekommer våldet i nära relationer. Kvinnor blir misshandlade både psykiskt och fysiskt av män som de känner och är beroende av, både emotionellt och materiellt. Våldet mot kvinnor är den yttersta och värsta sidan av ett ojämnt samhälle. Därför måste arbetet för att stoppa mäns våld mot kvinnor också vara ett arbete för ett jämställt samhälle. Denna insikt leder till att det inte räcker med fler poliser eller bättre belysning på gator och torg för att stoppa våldet mot kvinnor. Arbetet för ett jämställt samhälle och mot de strukturer som underordnar kvinnor måste bedrivas varje dag i alla sammanhang. Denna plan ska förbättra hur samhället hjälper och stöttar de kvinnor som blivit utsatta för våld eller riskerar att bli det.

Planens syfte

Syftet med denna handlingsplan är att de som möter våldsutsatta kvinnor ska få ökad kunskap och förståelse och därmed bättre kunna handlägga denna problematik.

Planen ska vara en sammanställning och beskrivning av de aktörer som arbetar mot kvinnovåld i smedjebackens kommun.

Definition

Med våld mot kvinnor menas i denna handlingsplan varje användande av psykisk eller fysisk makt för att skada kvinnor. Vanliga brott i samband med våld mot kvinnor är ofredande, hemfridsbrott, misshandel, olaga hot, sexualbrott, samt grov kvinnofridskränkning.

Kvinnofridsgruppen

Samtliga organisationer som finns presenterade i denna handlingsplan har en representant i Smedjebackens kvinnofridsgrupp. Gruppens uppgift är att samordna arbetet med våldsutsatta kvinnor och att sprida information mellan de olika organisationerna. Gruppen bidrar också till att de personer som jobbar professionellt med att stödja våldsutsatta kvinnor i Smedjebacken ska lära känna varandra bättre.

Gruppen träffas minst en gång per år på kallelse av kommunens folkhälsoplanerare.

I kvinnofridsgruppen ingår:

1. Polismyndigheten
2. Vårdcentralen
3. Kvinnojouren och Tjejjouren
4. Brottsofferjouren
5. Familjerådgivningen
6. Kyrkans familjerådgivning
7. Socialtjänsten
8. Barn- och ungdomspsykiatrisk mottagning
9. Vuxenpsykiatrisk mottagning
10. Mansjouren/Nätverk Borlänge
11. Skolan/Elevhälsan

Kommunal författningssamling för Smedjebackens kommun

Fastställd av KF

§ 92

Den 2007-11-26

Anmälningsskyldighet

14 kap 1 § Socialtjänstlagen (2001:453) - Om anmälningsskyldighet

”Var och en som får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd bör anmäla detta till nämnden.

Myndigheter vars verksamhet berör barn och ungdom samt andra myndigheter inom hälso- och sjukvården, annan rättspsykiatrisk undersökningsverksamhet, socialtjänsten och kriminalvården är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd. Detta gäller även dem som är anställda hos sådana myndigheter. Sådan anmälningsskyldighet gäller också dem som är verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet som berör barn och unga eller annan yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet inom hälso- och sjukvården eller på socialtjänstens område. För familjerådgivning gäller i stället vad som sägs i tredje stycket.

De som är verksamma inom familjerådgivning är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om att ett barn utnyttjas sexuellt eller utsätts för fysisk eller psykisk misshandel i hemmet.

Myndigheter, befattningshavare och yrkesverksamma som anges i andra stycket är skyldiga att lämna socialnämnden alla uppgifter som kan vara av betydelse för utredning av ett barns behov av skydd.

Om anmälan från Barnombudsmannen gäller bestämmelserna i 7 § lagen (1993:335) om Barnombudsman. Lag (2003:407).”

Anmälan ska göras om man misstänker att ett barn far illa. Det är det enda fall där beslutet ej är kvinnans eget. Det är en vanlig försvarsmekanism att kvinnan tror att barnen ingenting sett eller märkt. Ofta har mannen hotat med att barnen kommer att tas ifrån kvinnan.

Sekretesslagen (1980:100)

- Sekretess inom hälso-och sjukvården mm 7 kap 1 §.
- Sekretess inom socialtjänsten, familjerådgivningen 7 kap 4 §.
- Sekretess inom polisväsendet 7 kap 19 §.
- Sekretess hos domstol m m 9 kap 15 §.
- Sekretess hos brottsoffermyndigheten 7 kap 30 §.

Tystnadsplikt för präster

Den som i Svenska kyrkans ordning har vigts till det kyrkliga ämbetet som präst har absolut tystnadsplikt.

Kommunal författningssamling för Smedjebackens kommun

Fastställd av KF

§ 92

Den 2007-11-26

1. Polismyndigheten

Allmänt

Med våld mot kvinnor menas i denna handlingsplan att en kvinna utsätts för fysiskt, psykiskt och/eller sexuellt våld av en man. De kan tidigare varit eller är fortfarande sammanboende, gifta, särbo, eller har annan relation.

De vanligaste brotten i samband med våld mot kvinnor är misshandel, ofredande, olaga hot, sexualbrott, grov kvinnofridskränkning eller ofredande.

Det är dock inte enbart vid polisiära ingripanden, som tecken finns på att en kvinna utsatts för någon form av övergrepp. Detta kan också ske vid besök hos socialtjänsten eller sjukvården. Kvinnan skyller ofta vid dessa tillfällen, då polisen inte kommit akut till platsen, att hon ramlat eller skadat sig på annat sätt.

Det är av stor vikt att försöka få kvinnan att komma över den skuld och skam, som hon känner, för att sedan anmäla det övergrepp hon utsatts för.

Finns barn med i bilden skall också en anmälan ske till socialtjänsten.

Då en polisanmälan skett, skall också en **läkarundersökning** göras. Det skall då framgå vid läkarbesöket att ett rättsintyg kommer att begäras på de skador som kvinnan uppvisar. Foton tas också vid tillfället. För att ett **rättsintyg** skall kunna utfärdas, måste dock den undersökta personen ge sitt medgivande.

Åtgärder

En **anmälan** skall alltid upprättas, då ett brott, som hör under allmänt åtal skett mot kvinnan.

Kvinnan skall också upplysas om vilka **möjligheter till hjälp** som finns.

Kvinnojouren kan hjälpa till med akutlägenhet, brottsofferjouren kan hjälpa till med stödpersoner och annan hjälp som kan uppstå.

Kvinnan kan också begära **besöksförbud** som sker via åklagare och polis.

Larmpaket kan också tillfälligt erhållas genom polisens försorg.

Vid anmälan om övergrepp på kvinnor, skall också **åklagaren** kontaktas för eventuella frihetsberövanden.

Övrigt

Kvinnan skall också upplysas om hur ärendet kommer att handläggas vidare.

Är den misstänkte frihetsberövad eller inte?

Hur kallelse till förhör kommer att ske.

Kommunal författningssamling för Smedjebackens kommun

Fastställt av KF

§ 92

Den 2007-11-26

2. Vårdcentralen

Sjukvården upptäcker många gånger att kvinnor utsatts för våld. Kvinnor kommer med diffusa symtom, ofta orsakade av våld och övergrepp. De kan söka på *Distriktsläkarmottagningen*, *Distriktsköterskemottagningen*, *Barnmorskemottagningen*, *Barnvårdscentralen* eller så kan personalen inom *Skolhälsovården* komma att möta denna problematik. Även ungdomsmottagningen träffar unga kvinnor som varit utsatta för våld.

Hos kvinnan kan finnas känslor av skuld och skam. Det är också vanligt att stark bindning till mannen och rädsla för repressalier hindrar henne från att berätta och göra anmälan.

Åtgärdsprogram

LYSSNA:

- **tänk på att få prata med kvinnan i enrum.**
- kritisera inte vare sig kvinnan eller mannen.
- moralisera inte.
- våga fråga: Har du blivit slagen?
- våga lyssna, om du inte orkar – be om hjälp.

DOKUMENTERA

- dokumentera i journalen
- ev skadans uppkomst, var, när, hur och omfattning.
- ev skador fotograferas.
- har polisanmälan skett?

När det handlar om sexuellt våld bör den medicinska undersökning göras av erfaren och härför speciellt utbildad personal. I Smedjebacken hänvisas i den mån det är öppet därför till den Gynekologiska mottagningen i Ludvika.

BEHÅLL KONTAKTEN tills du försäkrat dig om att någon annan tagit över; t ex kalla tillbaka henne till mottagningen eller håll telefonkontakt.

BARN Finns det barn som far illa?
Kom ihåg anmälningsskyldigheten till sociala myndigheter.

TOLK Behövs tolk – välj med omsorg. Ta inte en anhörig!

3. Kvinnojouren och tjejjouren

Ludvika kvinnojour vill hjälpa kvinnor som utsatts för någon form av misshandel, hot eller förnedring.

Ludvika kvinnojour vill vidga förståelsen för misshandlade kvinnors situation.

Kommunal författningssamling för Smedjebackens kommun

Fastställd av KF

§ 92

Den 2007-11-26

Ludvika kvinnojour vill öka kunskapen hos alla människor om misshandel och övergrepp mot kvinnor och barn.

Kvinnajouren stödjer kvinnor i akuta situationer, men även på sikt genom personlig kontakt med den misshandlade kvinnan. Jouren hjälper också kvinnor som behöver stöd vid eventuella läkarbesök, polisförhör, rättegångar mm.

Kvinnajouren har till sitt förfogande en lägenhet som i första hand skall fungera som bas för verksamheten och det finns även möjligheter till övernattnig.

Kvinnajouren har startat i form av temakvällar och studieverksamhet.

Medarbetare i kvinnajouren kommer fortlöpande att utbildas på området genom cirkelverksamhet, för att på bästa sätt kunna stödja hjälpsökande.

Ludvika kvinnojour är en ideell förening och ingen myndighet. De kvinnor som vänder sig till jouren för att få hjälp, skall kunna känna sig trygga och veta att ingen form av anmälan till någon myndighet sker genom kvinnajouren.

I maj 2007 utvidgas kvinnajouren med en Tjejour.

Med dem kan man prata om vad som helst:

Kärleksbekymmer, frågor om sex, självförtroende, vänner, jobbigt hemma, ångest, ätstörningar, ryktesspridning i skolan, våldtäkt, mens, sexuella övergrepp, mobbing, gynekologskräck, din kropp...

Kvinnajouren och tjejjouren har tystnadsplikt och du kan vara anonym.

4. Brottsofferjouren, BOJ

Brottsofferjouren har till uppgift att erbjuda stöd och rådgivning till personer som utsatts för brott. BOJ har ett annat arbetssätt än kvinnajouren och har även en mer officiell prägel. Vanligtvis kontaktas kvinnan per brev med erbjudande om kontakt, efter att man genom polisen fått vetskap om vilken som anmält brott. BOJ får endast tillgång till sådana uppgifter som inte är sekretessbelagda av polisen. BOJ kan hjälpa till och driva frågor, finnas med i form av stödperson bland annat i tingsrätten och ge upplysningar inför en rättegång.

5. Rådgivningsbyrå/ Familjerådgivning

Familjerådgivaren söker genom samtal tillsammans med par och andra närstående finna lösningar på samlevnadsfrågor.

Områden som ofta berörs:

- *Hur* handskas med känslökyla eller med mycket stark känslor.
- *Hur* utveckla en grälform som inte sänker eller förmedlar värdelöshet utan tillåter och möjliggör jämbördighet.

Kommunal författningssamling för Smedjebackens kommun

Fastställd av KF

§ 92

Den 2007-11-26

6. Kyrkans Familjerådgivning

Familjerådgivaren

söker genom samtal tillsammans med par, familjer, enskilda och andra närstående finna lösningar på samlevnadssvårigheter. Samtalsbearbetning sker utifrån de problem som presenteras.

Emellanåt förekommer våld/missbruk i relationen. När detta kommer fram undersöks om en bearbetning är möjlig och då måste bägge parter först intyga att misshandeln har upphört. Om säkerhet för kvinnan inte kan uppfyllas kan familjerådgivaren erbjuda enbart kvinnan samtal. Det är viktigt att undersöka vilket socialt skyddsnät som finns för kvinnan, barnen och om polisanmälan skett. Barnens situation lyfts fram vid samtalen och de har möjlighet att delta. Vidare undersöks om kontakt finns med tex socialtjänst och polismyndighet.

Familjerådgivningens personal arbetar utifrån en sträng sekretess och ingen dokumentation sker. Besökande kan även få vara anonym. Familjerådgivningen är kostnadsfri.

Telefon 0240/61 18 50

Adress Engelbrektsgratan 22 A 771 30 Ludvika

7. Socialtjänsten

Kvinnan som kontakter socialkontoret pg a att hon blivit misshandlad eller uttrycker rädsla för sin sammanboende partner, skall ges möjlighet till omedelbar kontakt med någon handläggare.

Kvinnan ska bemötas **varsamt** dvs. skall ges möjlighet att tala om sin situation utan försök från handläggaren att kommentera, råda eller påverka.

Lyssna, ifrågasätt inte, exempelvis ”hur har du kunnat....”? Gå aldrig före kvinnan i samtalet. Vi vet egentligen inte hur hon har det hemma. Viktigt att inge henne känslan av att man tror på henne. I och med att hon tar steget att meddela sin situation har hon medvetandegjort den för sig själv.

Se till att kvinnan har **skydd**, om hon verkar ha nått dithän att hon är beredd att börja arbeta med problemet.

Hon förändrades i och med detta i sitt förhållande till mannen, vilket kan utlösa mer våld.

Försök att i första hand ge ett tillfälligt boende, där hon har möjlighet att tala med någon och inte lämnas ensam med sina känslor och tankar.

Ge kvinnan **tid** till eftertanke att komma fram till egna beslut.

Socialsekreteraren som tar emot kvinnan kan **inte** vara **opartisk** – kvinnan måste få känna att en person är beredd att stödja just henne.

Det behövs två socialsekreterare om ärendet utvecklas till samtal med mannen.

Kommunal författningssamling för Smedjebackens kommun

Fastställd av KF

§ 92

Den 2007-11-26

Kvinnan behöver inte ställa upp på **samtal** med **mannen** innan några hjälpåtgärder sätts in.

Glöm inte **barnen** i sammanhanget!

Hjälp kvinnan i hennes förhållande till barnen.

Har kvinnan barn, måste FB:s regler om rätt till umgänge kunna åsidosättas tills situationen är under kontroll, även om parterna har gemensam vårdnad.

Hjälp kvinna i umgänget mellan barnen och fadern.

Hjälp kvinnan till kontakter angående:

- bostad
- juridisk information
- läkarbesök
- ekonomiskt bistånd att klara livsuppehållet, utrustning vid flytt till ny bostad.

Den som misshandlar ska också erbjudas stöd dels genom samtal, dels hänvisas till insatser i kommunen eller mansjouren i Borlänge.

Det finns tillgång till både manlig och kvinnlig personal inom socialtjänsten i Smedjebacken som kan bemöta både offer och förövare.

8. Barn- och ungdomspsykiatrisk mottagning

Bemötande och omhändertagande av barn med upplevelser av familjevåld.

Barn- och ungdomspsykiatriska mottagningen (BUP) ligger i **Ludvika** och nås dagtid alla vardagar. Då mottagningen är stängd hänvisas i akuta situationer till BUP:s Akut- och Familjeenhet, Falu lasarett.

Det är vanligt att kvinnor, som utsatts för misshandel, värjer sig mot att söka hjälp från myndigheter. Detta gäller även att söka till BUP för bekymmer för barnen. I de flesta fall kan dock vuxna runt barnen ge den hjälp i krisen som behövs. BUP-mottagningen kan bidra med råd och stöd i bemötandet av barnen och även hjälpa till med bedömningen av när BUP-kontakt är nödvändig. Familjens identitet behöver då ej röjas, utan diskussioner sker utan att namnen anges.

Vid **bemötandet av barnen** är några saker viktiga att tänka på:

- utgå från att barnen vet om och har erfarenheter av misshandeln. Inför barnen bagatelliseras eller förnekas ofta det som hänt. Barnet behöver istället få sina upplevelser bekräftade och sina känslor tagna på allvar.
- föräldrarna befinner sig i kris och kaos och har fullt upp med sig själva och sina konflikter. Också omgivningens agerande koncentreras på de vuxna och barnen kommer i skymundan. Men barnen kan inte lämnas och någon behövs, som särskilt tar ansvar för att barnen blir sedda utifrån sina behov.

Kommunal författningssamling för Smedjebackens kommun

Fastställd av KF

§ 92

Den 2007-11-26

- misshandel och kanske flykt innebär dramatiska upplevelser för alla inblandade. Barnen har kanske ännu större behov än de vuxna att få hjälp att orientera sig i den verklighet som råder. Barnen behöver få information om vad som händer och ska hända och någon annan än modern (som själv befinner sig i kris) måste ta ansvar för detta.
- barnen kan känna skuld för det som skett och sker med föräldrarna. Många gånger kan konflikten kring barnen och barnuppfostran starta ett misshandelstillfälle. Barnen behöver hjälp att förstå vad som hänt och varför och de behöver få bekräftat att ansvaret är de vuxnas.

9. Vuxenpsykiatrisk Mottagning

Åtgärder i det akuta skedet:

- Lyssna och dokumentera
- Identifiera problemet och ta ställning till vilken instans som är lämplig.
- Behandling – praktiska insatser/omvårdnad.
- Hänvisningar – remisser till annan osv.

Förmedla till kvinnan: ”Vi finns här! Du kan nå oss dygnet runt. Du kan komma tillbaka.”

Lämna lapp och telefonnummer. Gör det även när misshandel misstänks, men detta inte bekräftas av kvinnan.

- **Lyssna och dokumentera.**

Lyssna på vad som sägs, men även på vad som inte sägs. Kvinnan behöver bli tagen på allvar och bli uppmärksam. ”Misshandel är inget som hör till livet.”

Kvinnan känner sig oftast utsatt och i underläge, troligen känner hon skam och skuld. Gör en somatisk undersökning när detta är möjligt. Tänk även på det som döljs under kläderna.

Dokumentera det som syns, men även det du inte får se.

Dokumentera och beskriv skador, det kan bli aktuellt med **rättsintyg** nu eller senare.

Kvinnan behöver möta engagemang, men det finns risk för att dras in känslomässigt.

Det är vanligt att kvinnans maktlöshetskänsla ”smittar” eller att man som hjälpare försöker ta över kvinnans beslut.

- **Identifiera problemet**

Det är ovanligt att kvinnan direkt anger misshandel som orsak till sina problem. Hon söker kanske för ångest eller depression. Det depressiva finns i stort sett alltid med, utom möjligen i ett akut skede. Även vid suicidrisk, suicidförsök eller intoxication kan misshandel vara bakgrunden. Vid missbruk kan misshandel vara en av förklaringarna.

Den misshandlade kvinnan kan ge diffusa och luddiga uppgifter. Man kan få en känsla av att hon sökt på många håll. Kvinnan har ofta en stark ambivalens till att berätta om misshandeln.

Kommunal författningssamling för Smedjebackens kommun

Fastställd av KF

§ 92

Den 2007-11-26

Det är mindre vanligt att en kvinna spontant berättar om misshandeln när hon fortfarande är kvar i förhållandet. Kvinnan söker kanske hjälp en tid efter separationen. Det är viktigt att hon även då blir väl omhändertagen och får bästa möjliga hjälp.

Det man ser finns, men man ser inte allt som finns. Det är viktigt att misshandeln inte döljs.

• **Behandling**

Kristerapi. Oftast aktuellt i en akut situation. Tänk på att kvinnan sannolikt är i kris efter en misshandel, även om hon upplevt detta många gånger.

Stödterapi. Efter det akuta läget, som ett medel att kunna fatta beslut.

Terapi. I ett läge där kvinnan inte längre är i kristillstånd, men behöver bearbeta sina upplevelser.

Medicinering. Oftast tillfälligt t ex vid sömnsvårigheter. Observera dock risken för medicinering om man ej sett kvinnans egentliga problem.

Inläggning på avdelning. Kan ge kvinnan skydd, då ingen obehörig kommer in. Kan vara anledning till kristerapi.

I ett kristillstånd är det svårt att bedöma en persons verkliga resurser p g a regression.

• **Hänvisningar - remisser**

Hänvisning till den egna **baspsykiatrin**.

Kvinnojouren på hemorten eller annan ort.

Polis för att anmäla misshandeln. Kvinnan kan även få hjälp med besöksförbud och larmutrustning.

Distrikts-/primärvård. Det kan finnas någon inom primärvården som kvinnan har förtroende för.

Somatisk akutsjukvård om det finns skador som behöver behandlas och eventuellt dokumenteras och detta ej görs vid kontakten med psykiatrin.

Socialtjänst vid praktiska och ekonomiska svårigheter, samt i familjerättsliga frågor. **OBS. anmälningsplikten till socialtjänsten, när det finns barn som man misstänker far illa.**

Anhöriga. Oftast finns relationer kvar även om kvinnan känner sig isolerad och kanske upplever att hon bränt sina relationer.

Vänner. Undersök om det finns en **redan etablerad kontakt** som kvinnan kan återknyta, t ex hos en myndighet.

10. Mansjouren/Nätverk Borlänge

I Borlänge finns en mansjour. Manliga stödpersoner kontaktas via Mansjouren för att få hjälp för våldsbenägna män att bryta sitt våldsmönster. Tobbe Hedström 070/496 23 93

